

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben kézbesítve:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 nagy utáni napok kivételével

Hozzájárulás és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésreki visszavételét
 vagy megújítását nem vállalja.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, febr. 16

Ünnepi beszéd

XIII. Leó Pápa Szentséges Atyánk negyedszázados pápai jubileuma alkalmával.

Irta és a Nagyvárad Katolikus Kör Leó-ünnepélyén
 felolvasta dr. Wolafka Nándor v. püspök.

1878. február 7-én fejezte be földi életét IX. Pius pápa, — az a pápa, kire oly nagyon reálított a Crux de Crucel az a pápa, kit 32 éven át az egyház legmagasabb polczán oly sok öröm, de oly sok bánat is ért, mint keveset elődjei közül.

A pápai államból csak egyetlen egy palota maradt meg — a világ leghatalmasabb tejedelmei nyílt háboruban állottak a római szentszékekkel — a tévedések hosszú sorozata, a küzdelmek szüntelen láncolata — a nyílt és titkos ellenségek félelmetes táborai — a jóbarátok kised felénk csoportja között mintegy árván, elhagyatottan szállott sirba a nagy, a dicső, a szentemlékü pápa. Meghalt Pio Nono!

Mi lesz most? — Ki lesz, mi lesz az új pápa? — »Egyszerű áldozár?« — mint akkor-táj élénk kárörömmel mondogatták és irogatták — vagy lesz-e pápa, kinek esze és keze oly szerencsésen vezeti Péter hajóját, hogy boldogabb, csendesebb, békesebb napokat fog látni?

Millió elme foglalkozott ezen kérdéssel — millió szó aggódott a jövő miatt. Nolite misere! — ne féljete, mintha csak újból biztatólag szólott volna az egyház isteni Alapítója — ne féljete — veletek vagyok mindennap a világ végezetéig!

1878. február hó 13-án tették ideiglenes sirjába IX. Pius pápa földi részeit — öt nappal később február hó 18-án d. u. 5 órakor gyült egybe a pápaválasztásra jogosult bibor-noki testület a conclavében; 60-an voltak, kik hivatalosan jog és törvény szerint kebelükkel új pápát választani. Február hó 20-án d. e. volt a harmadik szavazás, melyben az előirt kétharmad többség el lett érve.

Habemus papam! — van pápánk így kiáltott az agg Caterini bibornok a Szt. Péter templom loggiájából — a várakozó nép felé — Van pápánk — Pecci Joachim bibornok, ki a XIII. Leó nevet választotta magának.

Pecci, Pecci — XIII. Leó! szájról-szájra jár az örömhír — senki sem marad közönyös . . . senki sem marad hideg . . . a táviró elviszi a hírt az egész földkerekségre és amit Róma rövid pár óra alatt meghallott, megtudja ezt az egész világ!

Gyorsan, szerencsésen új pápája lett az egyháznak; csak hamar lett IX. Piusnak utódja . . .

Pár nap múlva betelik a negyedszázad — XIII. Leó pápa már huszonöt év óta pápa . . . és ha akkor gyors és szerencsés megválasztása felett méltó örömben lelkesült a kath. világ . . . most, mikor egy befejezett negyedszázad áll mögöttünk, mit érezhet szentséges Atyánk, mit érezzen a kath. világ? . . .

Nagyvárad kath. társadalma a sikerekben oly gazdag Kath. Kör kezdeményezésére ma kívánja nyilvánítani hódoló érzelmeit a jubiláns pápa ritka nagy ünnepén. Azt akarták, hogy én szóljak e diszes közönség előtt a mai ritka magasztos ünnepén. Szívesen teszem; jól tudom ugyan és nyíltan bevallom, hogy van ugyan sok, ki szebben, jobban, hatásosabban tudna szólni — gyarlóságom nem titkolom, de mégis

szívesen teszem, mert t. hallgatóm mélyeségek kath. meggyőződéséből érületéből, lelkesült-ségéből talán csak fog sikerülni ellesni néhány szikrát, melyek bár halovány körrajzot is adnak fogyatékos előadásomban, Önök lelkében, szívében a meleg színek sugarával bizonyára előállítják azt a tisztát, azt a tökéletes és kifogástalan képet, melyet hódolatul szándékoznék bemutatni, adózva szentséges Atyánknak jelen jubiláris dicső ünnepén.

Igyekezem, hogy oly rövid és oly kevésbé unalmas legyek, a mint csak bírok.

* * *

Nagyon közel járt a 68-ik évéhez, mikor szentséges Atyánk, XIII. Leó pápa vállára szállott a pápaság óriási terhe; egy egész világnak mérhetetlen gondja és felelőssége. 68 év nagy idő. Egy 68 évesnek inkább a nyugalom, a kényelem, az ápolás a vágya, mint a munka, a küzdelem, a törődés. És milyen testi szervezettel lépett szt. Péter székébe szentséges Atyánk? Teljes földi életében soha sem volt óriás, gyenge, beteges testalkatú, magas, szikár, sovány termet, halvány, sápadt arc, mintha csak szellem volna. Mikor 1878. február hó 20-án újjára tették a kalászgöyűt, azt vélték már nem is él. És aki már oly szerencsés volt láthatni szentséges Atyánkat — és bizonyára már többet tiszt. hallgatóm közül részesültek a szerencsében — velem együtt osztják a felfogást, hogy szentséges Atyánk a legelső pillanatban kivált ha behunyt szemmel ott ül székében, inkább átszellemült halottnak, mint tetterős élőnek látszik. De csak látszik! . . . Mihelyt megnyílnak azok a nagy fekete szemek, melyekből oly átható tekintet, oly sok szellem és fenség, oly sok meggyőződés és tűz kisugárzik, mihelyt megszólalnak azok a finom metszésű halovány ajkak, melyekből csak bölcsesség, és jószág árad szét, mihelyt megélnékül az az éles határozott fizomia, mihelyt megmozdulnak azok a hosszú karok, mihelyt felgyenesedik az a fölséges alak, rögtön eloszlik az első benyomás látszata és előttünk áll a nagy pápa, a valóságos »lumen de coelo« az égből eredt világosság, szívek nagysága felett egy véleményét táplál barát és ellenség — hívő és hitetlen.

Ma közel jár a 93. esztendőhöz. A 25 év a pápai trónon nem törte meg testi erejét, nem csökkentette szellemi működését . . . Valóságos Isten csodája, hogy szentséges Atyánk az ő életviszonyai, az ő munkássága, az ő teendői között él, hogy testileg, lelkileg ép és minden ellenkező híresztelések dacára egészséges! Mily ritka áldás egy hosszú élet — de mily megbecsülhetetlen kegyelem hosszú élet oly teljesen kielégítő testi örömben, oly bámulatos szellemi frissességben!

Mennyi hálával tartozik az élet és halál nagy Urának a kath. egyház és ennek minden tagja, hogy dicsőségesen uralkodó szentséges Atyánkat oly soká, oly szerencsésen megtartotta és megőrizte. Isten tudja legjobban, hogy éppen most ilyen pápára van szüksége a kath. egyháznak!

Azt tartják, minden kor megteremti a maga embereit — mi meg azt tartjuk, hogy Isten minden kornak megadja a szükséges embereket, kivált az éppen akkor szükséges vezérfiakat.

A XIX. század utolsó negyedében és a XX. század elején a kath. világnak szüksége van különösen a szt. Péter székében nagy elmére — nagy szívre és nagy akaratra, szükség van az emberi tökéletesség mintaképe, melyhez bámulattal feltekinthet mindenki, szükség van szelid komolyságra, meghajlást paran-

csoló tudományra, szívós, de tapintatos kitarásra, — szüksége van a világ helyzetét, a társadalom betegségeit, az emberek bajait megfigyelő, bölcsen orvosló, szerető szívvel gondozó munkásságra . . . szüksége van mindent felölelő, mitsem elhanyagoló, az egész világra kiható tevékenységre.

XIII. Leó szentséges Atyánk huszonöt éves pápaságában csodálva látjuk a mindenféle tiszteletet és hódolatot parancsoló nagy pápát, milyenre éppen korunknak oly nagy szüksége van.

A Pecciek corpuictói ősi létszékében, hol szentséges Atyánk 1810. március 2-án e világra született, fejtett ki ama sokat ígérő bimbó, melynek dus virágából joggal következtettek bő és gazdag gyümölcsre.

Igazsággal hevülő komoly édes atyjától az igazságszeretet és komolyságot; ritka szívjósággal megáldott, okos energikus édes anyjától a szeretet melegét, a körültekintő okosságot és határozott tetterőt, mind a kettőt az őszinte lélekből fakadt és minden viszonyok között gyakorlatilag is érvényesült, mély, tiszta igaz vallásosságot és ritka jámborságot örökölte . . . Zsenge gyermekkorától fogva megszerette a tanulást, kedvencz tartózkodási helye a könyvtár volt. A kis Joachim, — vagy mint édes anyja haláláig nevezte a kis Vincenzo épp oly okos, mint tiszta életű fiú volt, ki nemcsak otthon, hanem Viterbóban és Rómában, hol tanulmányai folytatása végett tartózkodott, messze kimagaslott társai felett »Egész világa dolgozóasztala, paradicsoma a tudományokban való elmerülés volt. 12—13 éves korában annyi könnyűséggel és eleganciával kezelte a latin nyelvet prózában és versben, hogy általános csodálatot keltett« — így nyilatkozik róla egyik tanuló társa.

Bölcsészeti, theologia, egyház- és állami jog, természettudományok, irodalom voltak azon mezők, melyekről a legszebb virágokat szedte. Később a diplomatikus pályára képezte magát. A nagy kolera tartama alatt hősiessé ápolta a beteget.

1837 utolsó napján szentelte pappá őt Odescalchi bibornok és az 1838. év első napján mutatta be első szt. mise-áldozatát.

Benevent, Perugia, Brüsszel voltak a következő hat évben diplomáciai működésének színhelyei, mindenütt jeles sikereket aratván, tiszteletet szerzvének nevének és 36 éves korában Perugiában találjuk, melynek püspöki székét XVI. Gergely pápa reábitta. Perugia püspöke 31 éven keresztül papságának és híveinek valóban mindene lett. A nevelés ügye, a tudomány és jámborság ápolása, az egyház és egyházi jogainak védelmezése; éhínségben, földrengésben, háborus években a szegények gyámolítása, az elhagyatott gyermekek gondozása, a leánynevelés javítása, a minden néprétegre kiterjedő társadalmi javítások szereztek Perugia püspökének mindenkor komoly munkát és eredményeztek annyi áldást, hogy 31 éves püspökségét mindenkor áldással fogják említeni.

Már 1853 december 19-én nevezte ki IX. Pius pápa bibornokká és mikor 31 évi áldásos püspöki működés után 1877 szept. 21-én Rómában Camerlengónak vagy legfőbb kamarásnak kinevezte IX. Pius pápa, a legkényesebb hivatal háramlott Pecci bibornokra.

Ezen állásban esett reá a biboros testület választása; — ezen kényes állásból lépett ő Szt. Péter székébe, egy még terhesebb munkakörbe. Ég felé irányított tekintettel mintegy a Magasságbelinek segítségét keresve a biboros-dékán kérdésére: »Elfogadod-e a törvényesen megejtett és reád esett választást

a kath. egyház fejévé? ez volt válasza: »Nem vagyok méltó ezen magas állásra, de a biboros testület szavazatában Isten szavát ismerem fel.«

Pápa lett . . . szt. Péter utódja, kinek éveit elérte . . . 25 év óta pápa . . . S a kik megválasztása idején azt jósolták, hogy »egyszerű áldozó pap« lesz IX. Pius utódja, már régen elnémultak és ma sehol sem találának már hitre ezen már akkor is nagyon kockázatotott vakmerő véleményükkel.

A milyen széles a kath. világ, olyan szélesre terjesztette ki legfőbb pásztori gondjait. Európa minden egyes állama . . . a messze kelet és a nagy Ázsia, a világtengeren túl levő Amerika . . . a forró Afrika, a Csendes Óceántól körülvevő Ausztrália tudják és érzik, hogy XIII. Leó a pápa, kinek világot áttekintő saszeme mindenfelé elhat, kinek bölcs atyai gondoskodása egyformán kiterjed minden híveire . . .

A hány szükséglete van e kornak, ahány bajban szenved a társadalom, a hány sebből vérzik az emberiség, mind, de mind számára kereste, megtalálta, megkínálta a gyógyító orvosságot. Házasság és család, socialis bajok és titkos társulatok, fejedelmek és népek egyaránt foglalkoztatták nagyszámu, örökbecsű körleveleiben.

A hány ága van az életnek, a hány igénye van a szívnek, a hány irányításra van szüksége az elmének, mind de mind képezte apostoli gondoskodásának tárgyát. Oktatja a bölcseseket, leszáll a munkásokhoz, sürgeti az imát, a keresztény életet, kivált a B. Sz. Mária hűséges tiszteletét a szt. rózsafüzér által . . .

A hány elszakadt vagy elszáradt ága van az egyház törzsének, mind de mind keresi, gyűjti, édesgeti a legfőbb pásztor: ut omnes unum . . . hogy mindnyájan egy legyünk.

Tudomány és művészet . . . a bölcséleti, történelmi, régiségi, bibliai tanulmányok új irányt, új életet, új lendületet nyerne; a művészetet ápolja ki maga is zsenge korától költő és magos korában sem lett hűtlen muzsájához . . .

Hány ellensége, ostromlója Krisztus egyházának szelidült már meg . . . a porosz-német kulturharcz véget ér . . . Bismarck Canossába megy, II. Vilmos német császár Rómába . . . Oroszország közeledik, küldi nagyhercegét a pápához . . . a hatalmas Nagybritannia épp úgy, mint Németország és Oroszország felveszi a diplomatikus összeköttetést és a pápát kéri fel békebírónak két hatalmas állam között kitért viszályban.

A pápa szava, tekintélye emelkedik — szavára figyelmes lesz a világ — parancsait örömmel teljesíti az egyház . . . sikereit még a pokol sem meri kétségbe vonni, közletről és messziről, a földgömb minden pontjáról jönnek sürűn, jönnek szívesen és bámulva hallják az agg pápa ajkairól, hogy mily jól ismeri a legkülönbözőbb népek helyzetét, mily bölcs tanácsokat és utasításokat ad a föld minden nemzetének. Bámulatuk párosul a kegyelettel és a Szentséges Atyának lábainál mindenki magát gyermeknek érzi, ki bölcs és szerető legfőbb pásztorában tiszteli lelki atyját, Krisztus helytartóját . . .

Róma minden skeptist kizáró módon szemlátomást és kézzelfoghatólag mindjobban kiemelkedik mint a kath. egyház központja, a pápa mint az egyház látható feje . . . test és vér lesz a kath. öntudat és önértet . . . élet és valóság a katolikus egyház egysége . . .

S ha vannak fiai, kik még mindig nem hallják legfőbb pásztora szavát, menjön, mert jönnie kell ezekre is egy jobb meggyőződés életét napja, mert hajnalodik . . . Hála Istennek, erősen hajnalodik . . .

S ha vannak, kik még mindig nem látják be a népek és nemzetek jövőjéért aggódó agg pápának bölcs intelmeit, menjön, mert jönnie kell ezekre is egy helyesebb belátás irányító sugara, mert a szükség, az élet-halálharcz, a megmaradás vagy elpusztulás kényszerítő kérdése megoldást fog követelni . . .

S ha vannak, kik dolyfós, daczos elszánt-sággal döngetik Szt. Péter szikláját, ostromolják a pápaság kétezeréves isteni intézményét, meglátjuk azoknak is végét, de boldogtalan végét,

mert még mindenki összezúzta fejét, ki ezen szikla ellen viaskodva rohant és még mindig igaznak bebizonyult: Qui mange du Pape, il meurt . . . ki érzik a pápából, meghal . . . Non praevalent . . . nem vesznek erőt rajta, szól az isteni ígéret, melyet beváltott két ezredév . . . non praevalent . . .

Szentséges Atyánk XIII. Leó pápa a nagy alkotások, világra szóló terveknek, egész földet felölelő munkásságnak épp úgy mint a harcz, a küzdelem bajnoka. Erős, nagy lelke nem riad vissza soha a hit, az ész, a tudomány, a felvilágosítás, a szelidlelkű komolyság fegyvereihez nyulni, ha ezt magasztos kötelessége megkínálja. Tárgyal, vár, — de mindenivel szemben a hit elveinek, az egyház jogainak érvényt szerez. Egyaránt nagy a küzdelemben, mint a létesítésben.

Egyformán dicső híveivel, mint ellenfeleivel szemben. Egyenlőképpen igazságos, türelmes, mindenkor bölcs és bámulatos.

Mérséklet és méltóság — igazság és szeretet — elvszilárdság és szelidség — tapintat és szívjóság — bölcsesség és következetesség — önzetlenség és áldozatkészség — elmeél és aczéllakarat — semmi kicsinyesség és mindig magasztos cél — valóban ritka, fényes, dicső tulajdonok, melyekkel Isten felruházta szentséges Atyánkat, melyekkel ellátta Krisztus Jézus, az egyház láthatatlan feje, az ő földi helytartóját . . .

Mennyi hálával tartozik a kath. egyház, ennek minden híve a nagy Istennek, hogy oly válságos időben ily nagy és dicső pápát adott nekünk — oly soká, oly boldogan megtartotta nekünk! Valóban lumen de coelo!

Jubilate Deo . . .
Zengjünk hálát az Istennek!

262 elődje között — mert XIII. Leó pápa a 263-ik szt. Péter utódai között, van II. Szilveszter pápa, kinek neve bensőleg összefügg magyar nemzetünk és magyar hazánk történelmével. A magyar állam megalakulása, a magyar királyság kezdete összeesik a kereszténységgel hazánkban. Magyar hazánk politikai függetlensége, államisága, szabadsága, megtestesült egy szent, egy drága kincsből, melyet minden igaz magyar hódolva tisztel: a szent koronában. Rómából hozták: Egy pápának ajánlása, melyet az ifju magyar nemzetnek küld — az ezredéves pápaság hajlandóságának első bizonyítéka a nagy jövőre hivatott magyar nép iránt. Első bizonyítéka, mondom, mert II. Szilveszter csak megkezdte a hosszú sort, melyben a római pápák egymás után következtek, kik édes hazánk iránt kiváló hajlandóságot, áldozatkész atyai jószágot tanusítottak.

Ha dult a belviszály, ha pártokra szakad az ország, a trónvillongás tusáiban, ha telhetetlen fejedelmek vesélyezteték hazánk fenntartását és szabadságát, mindig ott levék a pápát, legyen neve VII. Gergely, III. Sándor, III. Imre, III. Honor, IX. Gergely, IV. Kelemen, III. Miklós: halljuk bölcs intelmeiket, látjuk követeiket, tapasztaljuk szeretetüket, melynek III. Imre korának legnagyobb pápája, ily fényes módon adott kifejezést. A világ minden népei között az apostoli szentszék mindig Magyarországot szerette legjobban.

Mikor pedig a XIV. századtól kezdve nemzetünk a világtörténelmi nagy hivatás sulyosodott, megvédeni Európát és a keresztény műveltséget a félholddal szemben, s mikor harczra négy századokon át folytatott emberfeletti küzdelemben a magyar nemzet elvérzett, csak a római pápa volt az, ki nem üres marokkal, de tetemes anyagi segélyekkel, pénzzel, hadsereggel, erkölcsi biztatásokkal és minden kínálkozó módon a magyaroknak egyetlen egy leghívebb barátja és leghűségesebb szövetségese maradt mindenkoron.

XXII. Jánostól, XI. Incze pápáig majdnem teljes négy száz éven keresztül — a mindenképp elhagyatott, sőt — ha mások érdekében és másoktól kért segélyt, ki is csufoltatott magyar nemzet, a maga vitéségén kívül a pápának soha meg nem szűnő áldozatkészségében birta egyetlenegy támaszát.

Milliókra rugnak az összegek, melyek a pápai kincstárból Magyarországra vándoroltak.

A pápai kincstár, mint a pápai kincstári számadások számokkal igazolják, nyitva állott, ha a magyarnak kellett.

Ezek történelmi tények, melyeket senki el nem tagadhat, senki kétségbe nem vonhat. Ha csak egy-két európai állam úgy gondolkodott, úgy cselekedett volna, mint a pápa — Magyarország ma másképp állana és bizonyára soha sem érezte volna a török hódoltságának szégyenét, veszedelmét és pusztítását.

Bocsánat ezen kitérésért, de jónak láttam legalább érinteni, mit oly sokan nem akarnak tudni vagy oly hamar elfelejtenek. Szentséges Atyánk, XIII. Leó pápa, dicső nagy előjeinek hazánk és nemzetünk iránt való kiváló hajlandóságban is legméltóbb utóda. Szereti Magyarországot, szereti a magyarokat — szereti kiválóan, szereti melegen. Oly közvetlenül érezük kitüntető nagy szeretetének áldásait, hogy nincs szükség ezeket részletesen elősorolni. Vagy tudnók-e valaha elfelejteni, hogy Szent László városának püspöki székét legelőször a bibor fényével épp XIII. Leó pápa ékesíté és dicső emlékü boldogult püspökünket épp XIII. Leó pápa a bibornokok sorába emelte? A ki csak egyszer Rómában járt, csak egyszer látta, csak egyszer hallhatta a nagy és dicső pápát, az láthatta és tapasztalhatta azt a kiváló meleg szeretetet és érdeklődést, melyet hazánk és honfitársaink iránt mindenkor tanusított.

A pápaság iránt való kegyeletes hála a multak drága emlékével XIII. Leó pápa szentséges személyében egyesül a mélységes szeretet; XIII. Leó pápa iránt magyar katolikusnak nemcsak vallási kegyelete, de honfiumi kötelessége is!

Mennyi ok a hálára a földkerekség millió katolikusaival együtt különösen nekünk, magyaroknak, hogy ily pápát adott és megtartott nekünk, ki a magyarokat oly igazán szereti . . .

Érzem, hogy már soká fásztottam a t. közönséget . . . azért sietek igénytelen szavaimat befejezni.

Öröm, tiszta, nagy, szent öröm honoljon lelkünkben . . . A hívő lélek a hazafias szív áldja, magasztalja azt a nagy jószágos Isten, ki a 93 éves szent aggastyánban bölcs, szelid, szeretetteljes pápát nekünk megtartotta.

Ha szeretjük Krisztust, szeressük a pápát, mert Krisztusnak ő a földön helytartója . . . Ragaszkodjunk hűségesen a pápához, mert ő szentegyházunk szikla-alapja, legfőbb pásztor. Ubi Petrus, ibi Ecclesia, ubi Ecclesia, ibi Christus. A hol Péter, ott az egyház, ahol az egyház, ott a Krisztus.

Csak egyedül e sziklán, mely ellen a pokol kapui soha erőt nem vesznek, áll Krisztus egy igaz egyháza — csak ezen egyházban van üdv és üdvösség!

Hallgassunk a pápa szavára, ha hit és erkölcs dolgában szól hozzánk. Ő a pásztorok pásztor, ő a hívek legfőbb tanítója, kit Isten különös kegyelme, a szentlélek segítsége megóv minden tévedéstől, ha hit és erkölcs dolgában mint az egyház legfőbb tanítója az összes egyháznak szól. Szava legyen szent nekünk a hit és erkölcs kérdéseiben, szava legyen döntő és végérvényes is vallási és egyházi kötelemeinkben.

S a mint a Krisztus szeretetétől soha semmi minket el ne szakítson, úgy a hit egységétől, az egyház fejétől az egyedül biztos és szilárd sziklától ne szakítson el soha semmi.

Nevezzenek papistáknak — ez a mi dicsőségünk, mert tudjuk, hogy pápát maga Krisztus adott nekünk és Krisztus egyháza pápánélkül nem lehet.

Nevezzenek ultramontánoknak — ezt mi nem resteljük. A hegyeken túl — ultra montes — ott, hol szent Péter sirba téve, ott székel a pápa az örök Róma városában. Üdvünk szent ügyében lelki gyermekei vagyunk és leszünk a hit, a szeretet, az isteni malaszt és egyházi kormányzat egy részében . . . de azt is tudjuk, hogy ultra montes, a hegyeken innen a szép föld, melyet a Kárpátok öveznek, a Duna és Tisza öntöz, drága magyar hazánk az a föld, mely ápol és eltakar, az az

édes haza, melynek hűséges fia vagyunk és akarunk lenni. Katolikus egyház és pápához hűséges érület nem zárja ki, sőt kiegészíti, tökéletesíti egymást, mint két különböző rendű és rangú, de egyformán szent és édes kötelesség. És e két rendű kötelesség között nem lesz soha összeütközés a jövőben, mint nem volt soha a múltban. Tudunk mi katolikusok és — ha úgy tetszik — pápások lenni, magyarok és hazafiak megmaradni. A hazafiság nem monopólium, ezt nem foglalhatja le senki a maga számára — a kath. meggyőződés és érület nem rontja le soha azt az igaz hazafiságot. Hazug vagy rágalmozó, ki mást állít — a hazugságot megczáfoljuk, a rágalmat megvetjük.

Mi azt tartjuk, így szép a hit és honszerlem egymás kebelére hajolva. Üres, elkoptatott frázisok kora — hála az Istennek! — már lejárt; minket legalább már nem ijesztenek meg... Hadd mondják: ultramontánok, pápisták vagyunk, tudjuk, mi ebben az igazság és azért, ami igaz benne, nincs okunk pirulnunk, sem szégyenkezniük soha, sem az emberek, sem az Ursten előtt!

Szemünket, kezünket emeljük föl ez örömapon... és állítsuk lelkünk elé XIII. Leo pápa, Szentséges Atyánknak magasztos alakját — kezünket és szívünket pedig emeljük föl az Ursten szent trónjához, halát rebegve, áldást kérve ősz papánkra, — 93 éves Szentséges Atyánkra! Oremur pro Pontifice nostro Leone... Imádkozunk Szentséges Atyánkért... XIII. Leo pápáért... Tartsa Őt az Isten, éltesse Őt és ne adja Őt soha ellenségeinek kezébe...

Szentséges Atyánkl dicső, nagy XIII. Leo! mit kérjünk számodra az Istentől? 93 éves magas korodban, megértél te 75 éves papságot, 60 éves püspökséget, 50 éves bibornokságot, 25 éves pápaságot. Vas- és gyémánt-, arany- és ezüstjubiléumot láttál és megértél... lássad az egyház diadalát, lássad az emberiség boldogságát, lássad boldognak édes hazánkat.

Vas-akaratom, gyémánt-jellemed, arany-sziveddel, ezüst-hajaddal az égből szállott világgossággal vezesse tovább szerencsésen Szent Péter hajóját, dicső pápaságodnak legyen még dicsőbb befejezése!

Tartsd meg Isten Szent Atyánkat

Krisztusnak Helytartóját!

Te pedig, ki az emberiség üdvét sziveden hordozod, Szentséges Atyánk, ki oly melegen, oly kiválóan szereted a magyarokat, a messze távolból küldd el szent áldásodat, édes hazánkra, magyar királyunkra, sokat szenvedett nemzetünkre, hogy boldog legyen a magyar és boldog magyar gyermekeid lelkesülten kiáltás: Éljen Szentséges Atyánk, XIII. Leo pápa éljen, éljen soká!

Ujabb bonyodalom a magyar parlamentben.

A katonai javaslatok sorsa még mindig kétséges és a kormányt újabb súlyos helyzet elé állította az osztrák parlament minapi határozata. A közös államadóságot illetőleg. Barta Ödön interpellált is ez ügyben és a »Magyar Nemzetnek« szombati vezércikke oly színezetet ad az egész ügynek, mintha a miniszterelnökök között létrejött megállapodásokat a Reichsrath határozata meg nem változtathatná.

E thézis alapirányzata helytelen, mert a kormányok tárgyalásának megállapodását úgy a magyar parlament, mint a Reichsrath nemcsak, hogy módosíthatja, hanem egyúttal meg is változtathatja.

Az osztrák Reichsrath élt is e jogával, más kérdés azonban, hogy a kormány hajlandó lesz e jogtalan követelést a magyar kormányval szemben érvényesíteni. Ha nem, úgy könnytelen lesz lemondását benyújtani, vagy pedig vállalkozik arra, hogy a magyar kormányval szemben ez ügyben a tárgyalás fonalát újból felvegye.

Hogy ez esetek között, melyik fog következni, az még bizonytalan. Bizonyos azor-

ban egy, hogy a magyar parlament szabadalmi tagjai között az osztrák kizsákmányoló politika megtorló ellentállásra fog találni és a perzsaügyi bizottságban oly felszólalások várhatók ez irányban, melyek az áldozatok útján létrejött kiegyezést az egész vonalon veszélyeztetik.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 16.

Elnök: *Dániel Gábor.*

Az előterjesztések során elnök bejelenté *Erzsébet* főhercegnő halálát, mely minakét közelebről érdekel, mivel Erzsébet főhercegnő atyja *József* nádor volt; a főhercegnő Budán született, gyermekéveit ott töltötte s a magyarok iránti rokonszenvét nem egyszer kimutatta. Indulványozza, hogy a képviselőház részvétét fejezze ki a haláleset felett. (Helyeslés) *Szatmári Mór* sürgős interpellációt jelentett be.

Elnök: Következik a napirend

az ujoncsolétászm

folytatólagos tárgyalása.

Pap Zoltán: Nem szavazza meg a törvényjavaslatot, mert nem áll arányban a nemzet multjával, akaratával, erejével, mert a nép szegény, nem bírja már a terheket, mert ellenkezik a kiegyezéssel is és mert nem hisz semmiféle osztrák ígéreteknek. Hanem igenis követeli az önálló magyar nemzeti hadsereget. (Helyeslés a szélsőbalon.)

A kormány a tisztviselők fizetésrendezésével olyan tettet követ el, a melyért az ügyesség a polgárembert felelősségre vonja. A kormány ugyanis azt mondta, hogy november-ről kezdődik a fizetésemelés, ha abból márczius végeig törvény lesz. Ezzel azt akarják elérni, hogy az ellenzék ne folytassa tovább az obstrukciót.

A katonajavaslat támadás a nemzet ellen. Es ha a kormány ilyen fogással akar előállni, akkor sem ér vele el semmit. Mert a magyar tisztviselői kar inkább lemond róla, minsem elfogadjon ilyen támadást a magyar nemzet ellen. (Ugy van a szélsőbalon.) Ha a kormány igaz, őszinte, szakítsa félbe a javaslatok tárgyalását és vegyék elő a tisztviselők fizetésrendezéséről szóló javaslatot, a ház azt 48 óra alatt letárgyalja. (Ugy van! a szélsőbalon.) De az ellenzék a katonai javaslatok elleni küzdelemről le nem mond soha. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Pap Zoltán: Mikor kiadták a 68-iki rendeletet, mindjárt egy titkos rendeletet is adtak ki, hogy ne tartsák meg azt! (Ugy van! a szélsőbalon.) Es a nemzet nem tudott azóta ezen változtatni. De nem is fog tudni addig, míg a kormány tagjai közt egy olyan miniszter ül, mint *Fehérvári*, aki nem más, mint ama bizonyos bécsi körök kinevezett bizalmasa, hogy felügyeljen a kormányra. (Ugy van! a szélsőbalon.)

A történelemből mutatja ki a magyar nemzeti hadsereg jogosságát és azt, hogy a nemzet mindig fenntartotta jogát a nemzeti hadsereghez. (Ugy van! a szélsőbalon.) Beszédének további részében történelmi visszapillantást vet a magyar honvédelemi fejlődésére.

Szünetet kér.

Elnök: Az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Apponyi Albert gróf elnököl. Az ülést megnyitja.

Pap Zoltán: Beszédét ott hagyta el, midőn *Hollós Mátyást* abszolútizmussal vádolták. (Derültség.) Hosszasan ösmerteti *Mátyás* uralkodása alatt a nemzeti hadsereget. Ezután sorra fejtegeti az egyes királyok és *Mária Therezia* alatt a magyar hadsereg ügyét s oda konkludál, hogy a nemzetnek joga volt és van a magyar hadsereghez. Ezzel az ülést kibeszélte.

A magyar-csékel választás.

Ezután *Szatmári Mór* sürgős interpellációja következett a csékel választás ügyében.

A Katolikus Szabad Liceum Leo-ünnepélye.

A pápai jubileumi ünnepélyek sorát a nagyváradi Katolikus kör kezdette meg Magyarországon. Büszke lehet rá a kör, mert nemcsak időrendben volt ez az első nagyszabású magyar Leo-ünnepély, hanem siker dögében is bizonyítással az első közt lesz.

Az Immaculata zárda óvónőkép-zdájének növendékei kezdték meg az ünnepélyt a pápai himnuszszal.

Hol Szent Péter sirba téve...

A mint a bájos lánycsoport ajkán felszendült a mélyen megható himnusz első hangja, egyszerre fölállt az egész közönség. Néma csendben, a Szentatya iránt érzett hódolattal szívében hallgatták az pápai himnusz ünnepélyes, gyönyörű dallamát, mely annyi bájos leányka ajkairól ének szálva, megragadta s egyesítette az egész közönséget az imában:

Tartsd meg Isten Szentatyánkat!

Dr. Wolafka Nándor v. püspök volt az ünnepi szónok. Nagyszabású, hatalmas tanulmányban mutatta be a pápa egyéniségét, mint a gondos festő, részletesen kidolgozván minden egyes vonást. A kitűnő beszédet, mely a püspök vonzó előadásában mindvégig lekötötte a közönség figyelmét, lapunk élén egész terjedelmében közöljük.

Utána *dr. Némethy Gyula* theol. tanár, a jeles poéta szavalta el ez alkalomra irt klasszikus ódáját.

Szép gondolatok az óda tömör stílusában kifejezve, lendületes verselés és mélyen átértelt előadás tették az ódát *Wolafka* beszédjének méltó párjává; a közönség lelkes tapsa *dr. Némethy*-ben úgy a jeles költemény szerzőjének, mint a szerzőhöz méltó szavalónak is szólt. A szép költeményt lapunk pénteki számában közöljük a jubileum napján.

Utóljára a magyar Himnusz-t énekelték el az Immaculata-intézet növendék-je, kiket *Neovrdll* István zenetanár dirigálta igen ügyesen, kiváló szakértelemmel. A gyönyörű éneket a közönség mindvégig állva hallgatta végig s búcsuzól lelkesen megtapsolta a kis énekesnőket és karmesteröket.

A mindenképen jól sikerült ünnepélyen megjelentek ismét zsufolásig megtöltötték a főgimnázium dísztermét; sikerült közölők följegyeznünk a következőket:

Urhölgyek: Özv. báró Gerliczy Félixné, sz. Korniss Lujza grófnő, Balázsovits nővérek, Buza Károlyné, Czuczor Olga, Csipkés nővérek, Csipkés Sándorné, Cseresnyés Albertné, Cseresnyés Lujza és Iezuka, Csányi Kálmánné, Csányi nővérek, Düs Lászlóné, Düs Piroska Dégel Rózsika, Farkas Etelka, Fényes Mártha, özv. Fehér Józsefné, Fehér Irénke, özv. Grunwald Henrikné, Gyalokay Jenőné, Greffner Emmy, Géczy Imréné, Géczy Irénke, Gyulai Ilona, Gitye Ilonka, Heringh Sándorné, Heringh Erzsike, Hoffmann Henrikné, Hant Frigyesné, Julier Margit, özv. Julier Vilmosné, Kugler Antalné, Kugler Mariska, Komlóssy Józsefné, Komlóssy nővérek, Kazinczy Mariska, Kiss Anna, Kiss Vilma, Karakas Albertné, Karakas Etelka, Kovács Béláné, Kovács Emma, Kappel Györgyné, Katona Józsefné, Katona nővérek, Kalmár Illésné, Knoblauch főhadnagy, Keledi Józsefné, Keledi nővérek, özv. Magyary Vilmosné, Marzó Ella, Mihályházy Kálmánné, Mihályházy Margit, Margitai Józsefné, Margitai Genka, Medvigy Mihályné, Molnár Lajosné, Mikusay Margit és Irén, Maróczy nővérek, Miskovszky nővérek, Nesztor Józsefné, Olasz Elemérné, Obendorf Julia, özv. Paluga Agostonné, Paluga Márta, Peterdy Sándorné, Peterdy Etuska, Petry Gyuláné, dr. Persz Adolfné, dr. Papp Oszkárné, Papp Cosima és Ella, Peiser Károlyné, Peiser Sárka, Papp Imréné, Pekanovits

Imréné, Pékánovits Margit, öz. Péterffy Ferenczné, Pillán Ferenczné, Rozslyay nővérek, Rimanóczy Kálmáné, Szamazsenka Ernőné, Szabó nővérek, Sztarill Ferenczné, Sal Ferenczné, Szücs Bella, Stauber Gizike, öz. dr. Személy Kálmáné, Szántay nővérek, Stark Róza, Sebessy Józsefné, Sebessy Erzsike, Schlauch Jozefin, dr. Szolcsányi Hugóné, Sztarill Ferenczné, Sztarill Jánosné, Szikora Vilma, Schmidt Aranka, Számborovszky Rezsóné, Tátray Sándorné, Tátray Margit, dr. Thury Endréné, Tapolcsányi Józsefné, dr. Tóth Mihályné, Tóth Etuska, Tóth Zsigmondné, Vucskics Julia, öz. Vidovich Bonaventuráné, Varró Domokosné, Zách Józsefné.

Notabilitások: Vinkler József püspök, káptalani helynök, Laurán Agoston pápai prelátus, gör. kath. püspöki helynök, Radnai Farkas felsz. püspök, dr. Beöthy László főpán, Mangra Vazul gör. kel. püsp. helynök, Palotay László, Grócz Béla, Steinberger Ferencz, Fetser Antal kanonokok, Nogely István tb. kanonok, dr. Bozóky Alajos, Novotny S. Alfonz, dr. Hoványi Gyula, Gécz Lajos, Philipovich őrnagy, dr. Papp Oszkár törzsorvos, Pékánovits Imre, Moess Károly, Wallner Ödön, Németh István, Peszeky Ferencz, Frankó Endre, Tóth Márton, Böszörményi Géza, dr. Imrik Gusztáv, Hoffmann Henrik, Kolozsvári Béla, dr. Szemethy Géza, dr. Vucskics Gyula, dr. Kiss Döme, dr. Lindenberger János, Peiser Károly, Kovács Béla, Smetka Ödön, Sebestha Hugó, Varró Domokos, Ponthy Kelemen, Papp György, Beleznay Antal, Mayer Antal, Papp Károly, Kertész Miksa, Knoblauch főhadnagy, Gyalokay Jenő főhadnagy, Karakas Albert, Hillinger József, Makucz Ernő, Darabant György, Hendei Ottó, Török László, Kaczvinszky Andor, Leventer Miksa stb.

A legközelebbi e öadás márczius 1-én d. e. 11 órakor lesz. Közreműködnek **Falóds** Fausztin bouvédészázados »Zorka« cz. köntői elbeszélésével, **Szalay** S.éike zongorajátékkal, **Tóth** Elek szavalattal.

Szeretet-lakoma.

Leo pápa jubileuma alkalmából a nagyváradi kath. kör vasárnap este fényesen sikerült társasvacsorát rendezett a Zoldfa-szálloda ujonnan festett dísztermében.

Nagyváradi előkelőségei gyűltek össze, hogy a fehér asztalnál is ünnepeik a kath. egyház látható fejét, a negyedszázados pápát. Rutkán látuk ilyen szép számban összegyűlni városunk kiváló egyéneit, mint ezen az ünnepeken, a mely méltóságos, de azért kedélyes lefolyásánál fogva igazi szeretet-lakoma volt.

A főasztalon három remek virágcsokor volt elhelyezve. Az asztalfőn **Palotay** László praelátus, a kath. kör nagyérdemű elnöke foglalt helyet, míg két oldalán és szemben vele Laurán Agoston pápai prelátus, Medvigy Mihály ítélőtáblai tanácselnök, dr. Bozóky Alajos, Dús László, dr. Hoványi Gyula, Fetser Antal, Steinberger Ferencz, Grócz Béla, dr. Molnár Imre, Walner Ödön, dr. Szolcsányi Hugó, Baróthy Akos, dr. Papp Oszkár, Pékánovits Imre, Novotny Alfonz, Tóth Márton, Stanber József, Kovács Béla, Ficsek Lajos, Huzella Gyula, Janky József Géczy Lajos, Kiss Döme, Böszörményi Géza, Rátkay József ültek.

A többi asztaloknál a következők voltak:

Dr. Vucskics Gyula, Weidlich István, Makucz Ernő, Frankó Endre Stark Gyula, id. Jelinek Ferencz, Kelemen Kálmán, Bodó Bertalan, dr. Szemthy Géza, Rigli József, Milibák József, dr. Krüger Aladár, dr. Imrik Gusztáv Heiser Gyula, dr. Schweiger Ede, dr. Miskovszky Jenő, dr. Géher Lambert, Lukács Béla, Heringh Sándor, Maresch Karoly, Katona Sándor, Markovits Pál, Hantke Emil, Mura Fülöp, Zsálik Lajos pr. vatus, Rozmusz Péter, Nevorai István, Foltin Agoston, dr. Karácsonyi János Mertz János, Hant Frigy s, Wolfram József, Oláry Gyula, dr. Stokker Józ s, Mayer Antal, Brém Lőrincz, Beleznay Antal, Beszer Hugó, Halász Gyula, dr. Némethy Gyula, dr. Lindenberger János, Makkay József Csicsay Alajos, Novák János, Országh Antal, Tátray Sándor, Szilágyi Géza, Szilágyi Ernő, Vidosits Gyula, Pálffy Béla, Kampell József, Zsunk Pál, Stettner István, Cserey Dezső, ifj. Böszörményi Géza, Dániel Lajos, ifj.

Rimanóczy Kálmán, Gazdag György, Jakus Kálmán, Madarász Gyula, Imrik László, Arvay Sándor, Kárger Sándor, Számborovszky Rezső, Takáts J. János, Marosi Károly, Bunyitay Jenő, Sünger Bertalan, Kaczvinszky Andor, Kiss Károly, Mága János, Gencz János, Marosán János, dr. Pallády Leontin, Darabanth György, Hetkó Valér, Andriška Károly, Nozáky Rudolf, Csatáry József, Molnár Kálmán, ifj. Jelinek Ferencz, Jelinek Géza, Jelinek Sándor, Jancsó Dezső, Peiser Károly, Hoffmann Henrik, St. rba Szaboles, Keszte István, Papp Károly, Csathó László, Ferdényi Olivér, Papp Imre, Saágh Sándor, Zivuska József, Vertán Antal, Böhm György, Szabó István, Hajnal Ferencz, Strohmayr Pál, Ajtay Gyula, dr. Papp Coriolán, Mayer Aurél, dr. Mayer László, Voszka Ferencz, Köblös Ferencz, Schwoy Vilmos, Cseprega Ferencz, Óváry Lajos, Sztankovits Sándor, Zsunk János, Sugár Dénes, Dutka Akos, Haraszi Lajos, Marschand Ödön.

Kévéssel 8 óra után a cigány indulója jelezte az ünnepi lakoma kezdetét.

A második fogásnál felemelkedett dr. **Hoványi Gyula**, kir. kath. jogakadémiai tanár, autonómiai képviselő, s a következő remek beszédben méltatta pápa ő Szentségét.

Dr. Hoványi Gyula beszéde.

Mélyen tisztelt Uraim!

Egy régesrég, a tapasztalás által sokszor megerősített közmondás azt tartja: «A ki mint pápajelölt megy be a conclaveba, az mint cardinalis jön ki abból».

Ez a közmondás 1878-ban nem vált be. Mert február 18-án, mikor a bibornokok összejöttek az egyház fejének választása céljából, mindenki Pecci grófot, a cardinalis Camerlengot jelölte pápának és február 20-án 61-ből 44 szavazattal meg is választott.

Az egyházfő némán, mézsfhér arccal, lecsukott szempillákkal vette tudomásul megválasztását.

Nem csoda!

Embernek — a mi szemünkben különösen — magasabb kitüntetés nem juthat osztályrésztül mint az, ha Isten akaratából látható feje lesz annak az óriási birodalomnak, annak a tökéletes, független társaságnak, melynek láthatatlan feje maga Krisztus Jézus.

De felelősségteljesebb méltóság sem létezik a földön, mint a római Szentszék. Egy jó plébános ezer meg ezerre menő hiveinek pásztora, lelkeiknek gondozója. Isten előtt felelős sáfárkodásáért. A megyés püspök sok-sok plébánost egyesít személyében. Felelősége tehát még nagyobb.

Ő Szentsége, a római pápa pedig 1000 püspököt, a világ minden püspökét egyesíti személyében. 320 millió katolikus lelkipásztora. A földön a küzdő egyház vezére!

Ha a népek fölött álló pápa szeméi előtt a lehetségesnek határai sokkal tágasabbak is, mint hiveinél, de a felelősség súlya is mérhetlenül nagyobb, mert jól tudja ő, hogy mikor a földnek leghatalmasabbjai a jövődönnek utirányát, pályafutását előre meg akarják állapítani, csak vélik, hogy ércztáblára mélyen vésnek, a valóság pedig az: hogy sebtében reszkető kezekkel homokba írják. Szellőcske támad és minden írás le van törölve. De másfelől azt is jól tudja a pápa, hogy a föld népeinek, nemzeteinek, a Mindenható akarata szerint, kezdettől fogva a világtörténelemben nincs más szerepük, mint az ingának.

Hatalmas lengésekkel, érdemük szerint majd föl, hibájukért majd alá szállanak. Magosan fönt, a folyton mozgó inga fölött van egy véghetlen nagy óra.

Ez a világtörténelem órája, melynek rengeteg nagy óralapján a fertály és az óramutató lassan, de biztosan közeledik a 12-ik órához, az utolsó itélethez.

A Vaticán felelősségét növeli még az, hogy a pápa, ki bár az egyház alapításától kezdve Krisztus Helytartója, míg Szeverusz katonacsászár idejében, mikor az egyház a katakombákban élt, az állami törvénykönyvekben csak úgy szerepel, mint egy közös temetkezési egyesület feje, a XIX. század végén már Reg suverén, 320 millió Katolikus és 470 millió keresztény szemé fordul Róma felé, mert Róma a keresztény világ szíve. (Ugyvan! Éljen.)

XIII. Leo megválasztásakor a pápaság már «nem számításon kívül hagyható mennyiség» mint azt a XIV. Lajos francia király tévesen gondolta, hanem az a nyugati, különösen az európai polgárosodásnak fő-fő tényezője, mert belső elve az egyetemességen él a szabadságon kívül, az: «hogy mindenkinek mindene akar lenni,» ezért a világ legconservatívabb és egyszersmind legszabadságszeretőbb hatalma.

Méltán kérdezzhetjük, honnan merit erőt ember egy ily felelősségteljes méltóság elviselésére? Erőt merit: mert a pápaság eszméje elpusztíthatatlan, mert hatalmát nem embertől, a hívők tömegétől nyerte és nyeri, hanem Istentől, közvetlenül Krisztustól.

Ezt látta be Napoleon is, midőn 1801-ben ily utasítást adott követének kit VII. Pius-hoz küldött. «Ugy tárgyaljon a pápával, mintha 200,000 szurony fölött rendelkeznék,» pedig valójában a pápának csak egy ellenállhatlan fegyvere van, mint azt V. Miklós pápa mondotta:

Krisztus védelmemre csak egyetlenegy fegyvert adott:

Szent Keresztjét. (Taps. Tetszés.)

És a pápa a küzdő egyházat ez egyetlen fegyverrel győzelemre vezeti, mert az egyház elpusztíthatatlan vár, melynek mig alapköve a földön nyugszik, oromja magason az égbe nyulik, az új Jeruzsálembé. Az egyházat veszélyeztető hullámok lefognak csillapodni, mindenki ki az egyház sziklájába ütközik, szétzúzatik — a tenger csendes lesz és azon a hitnek sziklán nyugvó világító tornya fog uralkodni. (Éljenzés. Taps.)

Tisztelt uraim!

Rendszerint a pápaság intézményének ténye és nagyszerűsége messze fölülmulja méltóságának egyes viselőit.

De XIII. Leo pápa Ő Szentsége, (Éljenzés.) ki ez évben pápaságának ezüst (25), bibornokságának arany (50), püspökségének gyémánt (60) jubileumát üli, mint dicső elődje közül Nagy Leo, Nagy Gergely, Hildebrand, III. Incze, VIII. Bonifác, XIV. Benedek, Pio Nono és a többi nagyok dicsőséget áraszt magasan a pápaságra is, Ő nem csak a Tiarát viseli, hanem a Geniusnak szellemi koronáját is. (Tetszés.)

Valósággal Doctor Ecclesiae, mint a florenczi zsinat nevezte a pápát.

Az angyali Doctor aquinoi Szent Tamás bölcseletének új életre keltője.

A Tudományok és Egyházi zene Maecenasa.

Korának legkiválóbb status férfia.

Vere sacerdos magnus! Pontifex maximus.

A keresztény charitason nyugvó új socialis világrend Hidverője, mely keresztény socializmus mozgató ereje: nem az önzés, hanem Istennek és felebarátunknak szeretete. (Taps. Éljenzés.)

A keresztény socializmus a gyúpont, melyben a socialis pápa tevékenységének mérhetlen hosszú sugarai egyesülnek.

XIII. Leo Infulájának fényessége, arany Tiarája mellett se veszít.

Az Infula és Tiara ragyogását messze fölülmulja páratlan egyéniségének fénye. «Lumen in coelo» mint a pápákról jövő Malachias megjósolta.

XIII. Leo pápa azt akarja, hogy a mint főleg a keresztény vallás szerezte meg a nyugati polgárosodásnak a szabadságot, viszont a kivívott szabadság használtassék föl arra: hogy a vallás győzelme biztosítsa az atheizmuson és a világ térjen vissza a kereszténység alapelveire.

Csak egy zsarnok Cosimo de Medici egy város-államocskában Firenzében állíthatta azt: «az államok Miatyánkkal nem kormányozhatók» az emberiség történetében járatos és az emberi természetet ismerő pedig azt fogja mondani: «Miatyánk és Tizparancsolat nélkül az állam jól nem kormányozható», mert egyfelől az állam nem csak rendőri szervezet, hanem fenségesebb céljai is vannak és viszont az egyház nem csak kegyosztó intézmény, hanem fölöleli az egész embert teljességében: gondolkodásában, érzésben, akaratban és cselekvésében, másfelől a családot, a hazát, annál szorosabban zárja magába ez emberi szív, minél tágasabb helye van abban az örök otthonnak. (Éljenzés.)

Mi magyarok olyan szerencsések voltunk, hogy az alapvető igazságot állami létünk első pillanatától kezdve beláttuk.

Vékonyabb vagy vastagabb volt a fonál állami létünk különböző korszakaiban, de Mária országa és a kath. egyház mindig átfonta egymást, karöltve járt.

XIII. Leo Buda visszafoglalásának 200-zados jubileumán és a millenniumi ünnepünkön velünk együtt ünnepel. VIII. Kelemennek a Magyar országgyűlés nyilvános háláját rendeli kifejezni, mert segítette a magyart a török uralom alól felszabadítani. III. Calixtus Hunyady Jánost «oly nagy embernek nevezte, minőt a világ 300 év óta nem látott.» Szent Lászlót városunk védőszentjét a kereszties hadak fővezérének jelölték. Egyházunk nagyjai a csatamezőn ontották vérüket a hazáért. — E benső kapocs szembeötlő bizonyítéka az apostoli király legfőbb kegyuri joga e sarkalatos egyház és a magyar közjogi intézmény, mely páratlanul áll a világtörténetben.

És ép ezért, midőn ma ünnepeljük Szent Atyánkat XIII. Leot és fiui hódolat és szeretettel kívánjuk, hogy Ő Szentességét, kinek kezében van a földi és örök boldogságunk hármass kulcsa, jelesen: az üdvözítő tanai ismeretének kulcsa, az anyaszentegyházhoz való tartozás kulcsa és az örök élet kulcsa, Egyházunk láthatatlan feje éltesse, ugyanakkor imaszerű fohásunk: hogy a Mindenható I. Ferencz József császári és királyi Felségét, az

apostoli királyt Ő Szentsege legkedvesebb magyar fiát, hű magyar nemzetének örömeire tartsa meg sokáig.

Éljen Ő Szentsege a Pápa!

Éljen a magyar király!

Riadó éljenzés, taps követte a mélyen átgondolt remek beszédet, a mely a hallgatóság szívéig hatott, majd lélekemelő jelenet következett ezután, a mely sokáig feledhetlen lesz azok előtt, akik részesei voltak.

A zenekar rázendített a pápai himnuszra, mire a jelen voltak felálltak helyeikről, s szívből, lélekből szállt az ajkakra a fohászszerű ének:

Tartsd meg Isten Szentatyánkat . . .

s ennek végeztével ép oly lelkesülten zen-te az egész közönség az Isten áldd meg magyart . . .

Perczekig tartó riadó éljenzés fejezte be a megható, lebilincselő jelenetet, amelynél szebbet ritkán láttunk.

A pápa üdvözlése.

Kevés vártatva dr. Bozóky Alajos jogakadémiai igazgató szólalt fel. Örömmünkre jöttünk össze, de nem volna örömmünk teljes, ha még valamiről megfeledeznénk. A magyar ember a kit szeret, az meg van szeretve, de csak akkor egész boldog, ha közli örömét, szeretetét azzal, akit ünnepel. Kérjük fel a Kath. Kör illustris elnökét, hogy Leo pápa Ő Szentességét táviratban üdvözölje. (Taps, éljenzés). Legyen kegyes és tolmácsolja ragaszkodásunkat, szeretetünket Ő Szentsege előtt. (Éljenzés.)

Dr. Laurán Agoston lendületes, szép beszédet mondott. Uram! Mélyen tisztelt Keresztény katolikusok! — kezdte beszédét. Arra való tekintettel, hogy dr. Bozóky előterjesztette s az itt egybegyűlt katolikusok egyhangúlag lelkesedéssel elhatározták pápa Ő Szentességét hódolattal üdvözölni s arra való tekintettel, hogy Ő Szentsege nemcsak a latin szertartásuké, hanem a gör. katolikusoké is, mert a gör. katolikusok a római katolikusokkal együtt valiják azt, hogy a pápa Ő Szentsege az apostolok fejedelmének utódja s joghatósága addig terjed ki, meddig Krisztus országa kiterjed, erről pedig irva vagyon, hogy az Ur adott neki népeket és a földet. Mi pedig — ugymond — Szent István koronájának területén szintén valljuk magunkat keresztény katolikusoknak s a szent misében is nyilvánosan háromszor megemlíjük Ő Szentességét s ezáltal a hivekkel is közöljük. A hitük az, hogy a pápát el nem tudják képzelni azon jogok nélkül, melylyel Szent Péter fel lett ruházva. Midőn teljes tisztelettel hozzájárul a dr. Bozóky indítványához, kéri, hogy az üdvözítő táviratban úgy f-jazzék ki: mindkét szertartásu nagyváradi katolikusok hódolattal. (Taps). Éljen pápa Ő Szentsege és I. Ferencz József magyar király. (Taps, éljenzés.)

Dr. Molnár Imre a század egyik legnagyobb emberének, a német császárnak Aachenben tartott beszédét idézi, mikor Vilmos császár a kereszt olalmába helyezte családját, népét, hadseregét, birodalmát. Volt olyan szegényteljes idő, mikor még majdnem tagadni kellett azt, hogy katolikusok vagyunk. Ma már elérkezett a szerencsésebb idő, nyíltan, egyesületekben büszkén vallhatjuk magunkat katolikusoknak. A kereszt győzelmére üritette poharát.

Novotny S. Alfonz: Minden katolikus legfőbb óhajta, hogy Ő Szentességét láthassa. Mikor Rómában járt, nagy öröme nem volt teljes, mert nem láthatta Ő Szentességét, nem fogadott senkit. Ma, midőn a keresztény világ örömmel üli a pápa jubileumát, az Ő szívének az az óhajta, hogy Ő Szentsege drága életét Isten tartsa, óvja s adja meg Ő neki azt a

szerencsét, hogy megláthassa a pápát, aki lássa meg a Matusalem korát.

Palotay László prelátus midőn felállott szólásra, kitört a tapsorkán s perczekig nem jutott szóhoz a rokonszenves, meleg tüntetésből. Mikor véget ért a taps, körülbelül a következőket mondotta el:

Az előttem szólók oly meleg szavakkal méltatták XIII. Leo pápa érdemeit, hogy vajmi kevés mondani valóm marad nekem, — a kinek igénytelenségét, mint a kath. kör elnökét érte a kitüntetés, hogy hódolatunkat táviratilag fejezzem ki a pápa Ő szentsege előtt. A legnagyobb örömmel teljesítem e kedves kötelességemet s Rampolla bíborosnál még má tolmácsolni fogom hódolatunkat. Majd XIII. Leo pápáról szólva így folytatta: Ha a pápát kell dicsőíteni, köztünk senki sem ismeri őt úgy, mint én. Ő csupa szeretet! Szeretet hivei, — szeretet kedves hazánk iránt! Zarándokaink előtt ismételtan örömmel hangoztatta Ő: »Bát-ran valljátok Szent István hitét ti az egyház hű magyar fiai. «Most két hónapja is, hogy szerencsés voltam véle beszélhetni, ismételte a szeretet e szavait.

Ugy álltam ekkor előtte, mint Krisztus előtt, mert XIII. Leo pápa valóban az isteni gondviselés embere, a ki ott van ahol segíteni kell s ott van a hol békíteni kell. Hogy mást ne említsek; Szeged pusztulásakor ott volt Ő a legelső között, a kik a szerencsétlenek segítségére siettek.

Az Ő szeretete nemzetünk iránt változatlan, s most utoljára is e szavakkal bocsátott el engem:

— »Vidd el üdvözlétemet a nagyváradi katolikus körnek, s mond meg, hogy úgy működjenek, hogy méltó gyermekei legyenek Szt. István egyházának.«

Es ez a nagy pápa, a szeretet apostola rab, elzárva a Vatikán falai közé, mert ha át lépné küszöbét, az a gyalázat érhetné, a mi IX. Pius tetemét.

En hát azt kívánom, hogy éltesse az Isten Ő Szentességét az Egyház felszabadítására, dicsőségére! (Taps, éljenzés.)

Több pohárköszöntő nem volt, de az előkelő társaság még sokáig pompásan vigadott magyaros jókedvvel, fesztelenül.

Az ételek és italok kitűnőek voltak s a kiszolgálás kifogástalan, ami Maresch Károly vendéglős dicsőítésére szolgál.

A jó zene Bura testvérek zenekarát dicséri s méltán illeti elismerés.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

- Febr. 19. Szent László intézet közgyűlése d. u. 5 órakor a koldusápoló intézetben.
 Febr. 19. Községi iskolai tanítók segélyegyletének közgyűlése d. e. 1/2 11 órakor.
 Febr. 20. Az ipartanodai bizottság által kiküldöttek ülése a villamszerelő tanfolyam tárgyában d. u. 3 órakor.
 Márczius 1. A nagyváradi takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.
 Márcz. 1. Kath. Szabad Liceum előadása.
 Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély.)
 Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
 Apr. 18. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* A magyar bíbornok jelölés ügye. A vatikáni ügyekről rendszeren jól értesült «Corriere della Sera» jelenti, hogy a márczius elejére kitűzött pápai konzisztoriumot csak márczius végén vagy ápril hó elején fogják megtartani.

Az elhalasztás oka kizárólag az, hogy a Vatikán még mindig nem tudott megegyezésre jutni *Goluchowski*val a magyar bíboros jelölése dolgában. A magyar kormány látva, hogy a pápa hajthatatlan *Samassa*val szemben, az egri érsek jelöltségét elejtette és a külügyi kormány útján újabb *Császka* érsek és *Dessenyfi* temesvári püspököt terjesztette fel kinevezésre. Valószínű, hogy a Vatikán *Császka* kalocsai érsek mellett fog dönteni.

* A polgármester Budapesten. *Rimler* Károly polgármester tegnap reggel a fővárosba utazott, a városi ügyekben.

* Kettős családi ünnep. Előkelő, nagy közönség zsúfolásig megtöltötte vasárnap délben a premontrei-rend templomát. Ekkor vette eltarhoz dr. *Schramm* József ezredorvos bájos aráját *Guttman* Margit kisasszonyt, *Guttman* József előkelő nagyváradai építész kedves, szép leányát. Az esketést *Dencs* János tb. kanonok, esperes-plebánus végezte s remek, mélyen átgondolt beszédet intézett az ifjú párhoz. Nász-nagyként voltak: vasvári *Traiber* János fővárosi nagykereskedő és *Mezey* Mihály kir. közjegyző és *Hegedűs* Géza v. főpénztárnok; nyoszolyó asszonyok öv. *Papp* Ferenczné, *Justh* Károlyné, öv. *Justh* Károlyné; koszoros párok: *Guttman* Vilma és vasvári *Traiber* János, *Kugler* Rózsika és *Schramm* Ferencz. Az esküvő után gazdag nászlakoma volt, amelyen egyúttal *Guttman* József örömapa másik kedves, szép leányát *Vilmát* eljegyezte vasvári *Traiber* János. A rokonok és ismerősök elhalmozták üdvözlőleikkel az újpárt és az ifjú jegyeseket.

* Bezárt iskola. A várad-olasz r. kath. elemi fiiskolában az elmúlt február hónapban 13 kanyaró betegség fordult elő, miért is a polgármester, dr. *Baróthy* Akos t. főorvos véleményezésére az iskolát 14 napra bezárta.

* Virágtemetés. Temették a virágok *Kermeszky* György honvédszázados családjának letört kicsi virágbimbóját *Zoltán* fiacskáját. Nem maradt szem szárazon, a merre a menet elvonult: marczona katonák, fiatal hadapródok megindultan kísérek utolsó útjára egy kis gyermeket. A mélyen sujtott család vigasztalására megjelentek a pályatársak, a jóbarátok, a tanítványok; mindezek vigasza nem képes pótolni a veszteséget, melynek csak a koszorúfelirat adhat enyhületet:

A viszontlátásig!
Veled imádkozunk, míg feltámadunk!

A temetési szertartást *Materny* Imre ág. ev. lelkész végezte, a ki a Sal Ferencz-utcai gyászházban megható imát mondott a kis halott fölött. Innen vitték ki örök nyugalomra az újvárosi temetőbe, nagyszámu közönség kíséretében. Részt vett a menetben a hadapródiskola tanári kara teljes számban, *Mayor* Miklós őrnagy vezetése alatt; továbbá a növendékeknek küldöttsége. A koszorúkoszin a család, rokonok és ismerősök koszorúin kívül ott voltak a tanári kar és a növendékek koszorúin is.

* A segélyakció vége. A múlt év december hó 17-én megindult jótékonyági akció tegnap véget ért. A két hónap alatt az étel-osztó helyiségekben kiosztottak 82799 adag levest, 23289 egész kenyert; kiosztottak ezenkívül 1845 métermáza vágott tűzfát 381 szegénysorsu család részére és végül a február hó 5-ig közhasználatba volt melegező helyeken éjjeli szállást nyert 1549 férfi, 649 nő és 2 gyermek, összesen 2700 hajléktalan egyén. A segély akció összes kiadásai 7645 korona és 61 fillérre rúgnak, melylyel szemben a pénzadományokban begyűlt 9778 kor. 15 fillér bevétel áll. Így a kiadások levonásával még fennmaradt 2122 kor. 54 fillér továbbra is a Bihar-

megyei bankban hagyatik, hogy ott jótékonyági alapként gyűmölcsözőleg kezeljék és a jövő télen a nyomor enyhítésére alapul szolgálhasson. Az egész akcióra vonatkozó számadások és okmányokat *Reismann* Mór bankigazgató bizottsági tagok adta át Gerő Armin főkapitány, hogy *Lévay* Zsigmond és dr. Grósz Menyhért bizottsági tagokkal felülvizsgálja és nyilvánosan elszámolja.

* Jótékonyág a Leo-banketten. Hogy az igazi jótékonyág nincs helyhez, időhöz kötve, bebizonyosodott a vasárnap esti fényes banketten, melyet Nagyvárad katolikus társadalma tartott O Szentsége XIII. Leo pápa jubileuma alkalmával. *Oláry* Gyula kereskedő indítványára és az ő buzdítólkodása folytán a banketten jelenlévők a nemrég szerencsétlen véget ért *Barabás* Géza törvényszéki irattárnok hátrahagyott nyomorban sanylódd özvegye és három kis árvája javára 36 korona 40 fillért raktak össze, mely összegét lapunk szerkesztősége útján juttattak el *Barabás*néhoz.

* Jegyzőválasztás. Tegnapelőtt töltötték be Bajk községben a Bróda Kálmán lemondása folytán megüresedett jegyző állást. A szolgabíró elnöksége alatt megejtett választásnál egyhangulag *Boor* Géza lett a község jegyzőjévé megválasztva.

* E külv. F. hó 23-án d. e. fél 11 órakor a prem. rendi templomban fog örök hűséget esküdni *Szuhányi* Lajos m. kir. honvéd-főhadnagy (vezényelve a székesfehérvári honvédbizottsághoz) Nagyvárad egyik ünnepelt szépségének és leányvilágunk egyik legkedvesebb tagjának, kinek távozását oly sokan fogják őszinte szívből fájlalni: *Korda* Boriskának, néh. dr. *Korda* Kálmán és neje sz. *Zilahy* Gizella leányának.

* A betörések tettesei elfogva. A múltkorában elkövetett hat rendben betöréses lopás tetteseit *Pataky* Károly r. fogalmazó ki nyomozván, szombaton elfogta s áralmatlaná tette. A kiváló társaság tagjai a következők: *Kiss* Ferencz, *Tolnai* Gyula, *Nagy* József és *Katona* Zsiza.

* *Kossuth*-szobor Nagyváradon. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy *Kossuth* Lajos szobrát közadakozásból felállítja. *Rogány* János főszámvevő javasolja, hogy előkelő férfiakból 50 tagu bizottságot küldjenek ki, amely adományokra hívja fel a polgárokat s gondoskodik időnkint hazafias irányu előadások rendezéséről. Ezenkívül a város házipénztára 1904. éviől kezdve évi 1000 koronával járul a szoboralaphoz, mindaddig amíg az összeg megfelelő lesz.

EGYESÜLETEK

A fogyasztási szövetkezet gyűlése.

A nagyváradai tisztviselői fogyasztási szövetkezetének vasárnapra meghirdetett közgyűlését nem lehetett megtartani, mert a tagok nem jöttek össze határozatképes számban. *Beóthy* László főispán, mint elnök az újabb közgyűlést a jövő vasárnapra tűzte ki, a mikor a megjelentek számára való tekintet nélkül határozhatnak.

Új olvasóegylet a megyében. Jánosda biharmegyei községben Olvasó népegyelet alakult. A kör élén *Rusz* György id. elnök és *Bás* Mihály id. jegyző állanak.

Jóváhagyott alapszabályok. A nagyváradai borbély, fodrász és paróka készítő iparosok szakegyületének alapszabályait a belügy-miniszter jóváhagyta.

IRODALOM.

Herczeg Ferencz székfoglalója.

Az Akadémia heti üléstermében vasárnap délelőtt tíz órakor nyitotta meg *Herczeg* Ferencz alelnök a P-tőfi-Társaság felolvasó ülését. Beszédében mind-nekeelőtt megköszönte a bizalmat, mely az al-lnöki székbe tette őt, majd megemlékezett *Bartók* Lajosról. *Bartók* másodelnöki munkássága egy történelmi ideál szolgálatában folyt le. Közvetlenül vagy közvetve, jól vagy rosszul ezt az ideált szolgálja minden erő, mely tényezője kíván lenni közéletünknek. Es ezt az ideált szolgálja a magyar szépirodalom is. A nemzeti kulturának egyik legrajongóbb legodaadóbb és legerősebb hitű papja volt *Bartók* Lajos. Amit másodelnök korában tett és tervezett, az mind a nemzeti ideált szolgálta. Azt hiszem, kedvesebb áldozati fogadalommal nem járulhatok feledhetetlen elődömnök árnyéka elé, mintha megfogadom, hogy szerény tehetségemhez képest hű és buzgó sáfárja leszek a Társaság erkölcsi kincseinek és folytatója *Bartók* Lajos munkájának. Ezzel a fogadalommal, kegyeletes szívvel köszöntöm *Bartók* Lajosnak a föld salakjától megtisztult szellemét, köszöntöm a Társaság tisztelt tagjait és vendégeit és megnyitom az ülést.

Ezután *Szana* Tamás felolvasta „Úti képek” című most készülő munkájának egy érdekes részét, a mely a többi közt Olaszországnak a Tasso és Dante emléke által megszentelt helyeiről szól. Utánna *Zorkos* László olvasta fel három apró, de annál kedvesebb verseit. Végül *Kenedy* Géza kötötte le a közönség figyelmét „Nexusok” című elbeszélésével, melynek tárgya a magyar világ két nagy ellentétes áramlatának harcából van véve: a munka által való boldogulás és a nexus-keresés harcából.

MULATSÁG.

FARSANGI NAP TÁR.

Febr. 21. Honibál a Vöröskereszt javára.
Február 22. Tűzoltó bál a Zöldfában.

Igazságszolgáltatás.

Korcsmahősök.

Egy kis korcsmai forradalom játszódott le a múlt év májusában Mező-Sason a Katz Dávid korcsmajában.

Régi viszálykodásban élő legények tévedtek össze, a kik maguk sem tudják alap- okát, de nem férnek meg egy korcs- mában.

Tóth Sándor a duhaj, marczona falu- rossza dogált a cimborákkal: *Kun* Józseffel, meg *Erdei* Sándorral; mikor *Kerékgyártó* Ferencz bevetődött az ivóba. Nem esett köztük szó, de a csillogó szemek beszéltek és *Kerékgyártó* Ferencz erezte, hogy csapdába került, hát előkapta a rozsdás pisztolyát s megfélemlítéssel közibök lött. Jól tudta azt *Duró* János kisbíró, a ki szintén ott iddögált, hogy mi lesz erre a felelet, közbelépett hát és *Kerékgyártó*t lefegyverezte.

Erre elkötörték csendben a legények, hogy összekerüljenek a kertek alatt. Utólérték a két *Kerékgyártó* fiut *Ferenczet* és *Mihályt* a *Buka* István háza előtt. Rájuk is támadtak fokosokkal, botokkal s úgy összeverték őket, hogy eszméletlenül vitték be a két fiut a *Buka* házába.

Dulakodás közben *Tóth* Sándort is úgy megszurták, hogy sugárban szökött ki lészárn a vér.

A két *Kerékgyártó* fiut nem tudák eszméletre téríteni, beszállították hát őket a biharmegyei kózkórházba.

Ferencz 5 napig fektött eszméletlenül, s négy hét alatt gyógyult meg.

A többiek is kölcsönösen 8—20 napig heverték ki az este fáradalmait.

A törvényszék tegnap ítélkezett a dohaj legények fölött.

Kun József és Tóth Sándor két havi fogházat kapott azért az agyrengető ütés-kért, a melyet Kerékgyártóra mértek. A többiek 2 heti fogházbüntetésen osztozkodtak.

NYILTTER.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett
13 próbás *ezüst evőkészletek* 5¹/₂,
gyertyatartók és girandolok 6¹/₂
krajczár grammja

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

TAVIRATOK

A király elutazása.

Budapest, febr. 16. (Saj. tud. táv.)
Ő felsége elutazása előtt kihallgatáson fogadta Széll Kálmán miniszterelnököt. A király rövid idő múlva visszatér Budapestre.

A képviselőházból.

Budapest, febr. 16. (Saj. tud. távir.)
Szatmári Mór interpellációjára a magyarországi választás ügyében, a közigazgatási tisztviselők korteskedése ellen, — Széll Kálmán a következőket válaszolja. A törvényben szabályozott szabad választást a közigazgatási tisztviselők nem befolyásolhatják, de a jelölő ülésen jelöltjük érdekében megjelenhetnek, ez nem ütközik semmiféle törvénybe. Egyebekben pedig intézkedik, hogy semmiféle módon se befolyásolhassák a szabad választást.

Szatmári Mór a miniszterelnök beszédéből azt következteti, hogy helyesli a tisztviselők korteskedését, s még biztatásukra kijelenti, hogy az nem ütközik a törvénybe.

Egy hang: Ugy van!

Szatmári: Ezt bizonyítja a jobboldal általános helyeslése is. Pedig a korteskedésnek nincs értelme, mert a kerületben a hangulat teljesen nyugodt.

Egy hang jobbról: *Onök izgattak.*

Szatmári: Akkor, mikor a Ház feloszlásával fenyegetődnek, nagyon rossz politika a miniszterelnöktől, hogy így járul a kedélyek felizgatásához.

A választ nem veszi tudomásul.

Széll Kálmán: Ismétellen kijelenti, hogy megvizsgálja az ügyet, ha visszaélést tapasztal, a legszigorubbán fog eljárni.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Az ülés ezzel véget ért.

Erzsébet főhercegnő ravatalon.

Bécs, febr. 16. Erzsébet főhercegnő holttestét tegnap délután Weichselbaum tanár konzerválta. Éjjel a tetemet érc-koporsóba tették, a melyet leöntöztak és azután a gyászkapornává átalakított elő-

csarnokban felravataloztak. Ma reggel a spanyol anyakirályné, Frigyes, Károly István és Jenő főhercegek, továbbá Mária Terézia főhercegnő, Lajos bajor herceg és a többi itt lévő rokonok a koporsóhoz mentek és imádkoztak mellette. A rendkívüli spanyol követség, a mely ma este érkezik ide Madridból, a király vendégeként a Burgban fog lakni. József Ágost főherceg, továbbá Klotild és Augustia főhercegnők ma este Alcsuthról ideérkeznek, hogy a temetésen jelen legyenek. Széchenyi Gyula gróf, a király személye körüli miniszter tegnap este ideérkezett.

Bécs, febr. 16. Erzsébet főhercegnőért ma és holnap mondanak misét. A holttestet kedden délután szenteli be Frigyes főherceg palotájában Gruscha biboros herceze érsek, azután átviszik Badenbe és ott ideiglenesen nyugalomra helyezik a Weilburg-kastély hazi kapornájában. Végleges nyugalomra az elhunyt végső akarata szerint a heilenthali községi temetőben fogják helyezni. A sok részvétlávirat között ujabban a német császár és a bolgár fejedelem is kifejezte részvétét. (M. T. I.)

Szterényi József sajtópöre.

Kolozsvár, febr. 16. (Saját tud. táv.)
A kolozsvári esküdtbiróság ma tárgyalta Szterényi József osztálytanácsos és Nadányi Emil hírlapíró sajtópereit. Nadányi Emil annak idején azzal gyanúsította Szterényit, hogy egyes gyáraknak pénzén állami szubvencziót eszközöl ki. A mai nap folyamán a bizonyítást befejezték, ítéletre holnap kerül a sor.

Hírek a Balkanról.

Budapest, febr. 16. (Saj. tud. táv.)
Oroszország válaszott Bulgária panaszjegyzékére s e válasz szerint nincs Bulgáriának panaszkodásra. Törökország méltán mozgósítja hadseregét.

Megszűnt a blokád.

Caracas, február 16. A blokád csak ma délelőtt szűntették meg hivatalosan. (M. T. I.)

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Ibolyafaló.

Szerda: Koldusdiák.

Csütörtök: Koldusdiák.

Péntek: Ibolyafaló.

Szombat: Gerolsteini nagyhercegnő.

Vasárnap: d. u. Betyár kendője, este: Gerolsteini nagyhercegnő.

Koldusdiák. A *Koldusdiákot*, Milöcker gyönyörű muzsikája operettjét látjuk viszont szerdán este. Rédey Szidy, Márkus Aranka, Pogány Janka, Kulny Mariska, Pintér Imre, Bognár János, Heltay, Perényi, Szathmáry, Kalmár az operett főbb szereplői.

Ibolyafaló. Ma kedden este nevezetes és pompás vigjátékot ujt föl a Szigligeti-színház művészgárdája, az *Ibolyafalót*. A darabban H. Novák Irén, László Irén, Benkő Jolán, Tóth Elek, Bognár János, Bérczy Gyula, Dási Alfréd stb. játszanak.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 151.

Bérlet 133. sz.

Ma kedden, 1903 február 17-én:

Az Ibolyafaló.

Operette.

SZEMÉLYEK:

Rembach, ezredes és várpa-	— — — —	Bognár J.
rancsnok	— — — —	H. Novák Irén
Valeszka, leánya	— — — —	László Irén
Wildheimné Zsófia, özvegy	— — — —	Benkő Jolán
Bernotné, gazdag özvegy	— — — —	Benkő Jolán
Berndt Victor, unokaöccse,	— — — —	Tóth Elek
huszárhadnagy	— — — —	Heltai Jenő
Feldt Reinhardt, hivatalnok	— — — —	Tóváry Anna
Bellingné	— — — —	Kovács Lajos
Golewzski	— — — —	

HELYARAK: Nagypáholy 7 (1. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr., Támlászek, 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérhálzával szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, február 18-án:

Koldusdiák.

Vigjáték.

SZERKESZTOI POSTA.

Bihari. Mi tudjuk, hogy az illető jelölt közeli rokonságban van jövődöbeli közvetlen főnökével, — de hát az elődje is éppen olyan rokonságban volt. Az inkompatibilitás rendezése a közigazgatásban meg mindig késik. Levélszékünk van, de nem a kapu alatt, hanem az emeleten a szerkesztőség előtt.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági szakelőadás Nagyváradon.

Vasárnap reggel 9 órakor a vármegye-ház nagytermében nagyszámu hallgatóság jelenlétében folytak tovább a gazdasági szakelőadások. — Elsősorban Kerpely Kálmán debreczeni gazd. tanintézeti igazgató a dohány és a zöld takarmány termelésről tartott szakszerű előadást, mely után Szilassy Zoltán az O. M. G. E. titkára a szövetségi kérdéseket fejtegette kiváló szakavatottsággal. — Vörös Pál gazdasági tanintézeti tanár egy középbirokok okoszerű berendezését ismertette, végül Ferenczy Ferenc gazdasági tanintézeti tanár a szarvasmarha hizlalásról értekezett, melylyel a tanulásos és hasznos előadások befejezést nyertek. Szilassy Zoltánt, az Orsz. Magy. Gazd. Egylet kiküldöttje szép beszéd kíséretében rekesztette be az előadások sorát, mely után Telegdy József orsz. képviselő, a biharmegyei gazdasági alelnöke meleg szavakban mondott köszönetet a tanári karnak a szakszerű előadásokért, valamint a gazdasági egyletek országos szövetségének az előadások rendezéséért és indítványozta, hogy ez alkalomból Darányi Ignác földművelésügyi minisztert, ki az előadások megtartását támogatásával lehető tette, sürgönyileg üdvözlőjk. Ugyancsak sürgönyileg üdvözlőjk gróf Dassewffy Aurélt az Ormgo

elnökét, ki egyszersmiot a gazd. egyletek országos szövetségének is elnöke.

Az indítványt nagy lelkesedéssel fogadták. Telegdy József alelnök a Bihar megyei gazdasági egylet nevében úgy a minisztert, mint gróf Dessewffy Aurélt az Omge elnökét táviratilag üdvözölte. Az üdvözlésre Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a következő választ küldötte Telegdy Józsefnek:

Fogadjja nagyságod a tisztelt egyesület nevében kifejezett becses üdvözl.-tért őszinte köszönetemet. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter.

Déli egy óraker a tanári kar tiszteletére a Rimanóczy szálló körösparti éttermében társas ebédet rendeztek, melyen résztvettek mindannyian, kik az előadásokat hallgatták.

A lakoma folyamán első sorban Telegdy József állott fel a Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert élte. Id. Molnár Lajos Beöthy László főispárra tritette poharát, aki bár nincs jelen, de szives volt az előadás fényét meggyitő beszédével emelni. Márkus László dr. nagyszabásu beszédben az O. m. g. e. kiküldöttségét, Szilassy Zoltánt és a tanári kart élte, mire Szilassy Zoltán a biharmegyei gazd. egyletre emelte poharát Kerpely. Károly debr. tanintézeti igazgató az előadásokon részt vett gazdaközönséget, Papp Imre a tanári kart, Márkus László a biharmegyei gazd. egylet vezetőit, Csapó Dezsd Weingärtner Andor titkár, aki viszont a békésmegyei kiküldöttekre, Kaczvinszky Andor Mikusay Zoltánra, ifj. Szorzon Pál tanár a gazdákra, ifj. Molnár Lajos a szövetségi eszmék felvirágzására emelt poharat.

Miután a tanári kar 4 óraker elutazott, Telegdy József meleghangu beszéd kíséretében vett búcsút, megköszönve a gazdaközönség nevében fáradozásukat.

Értéktőzsdé.

Budapest, febr. 16.	
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	509.50
Rimamurányi	472.—
Magyar jelzálog	—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, febr. 16.	
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	—
Káposzta, repce, aug.	6.96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. febr. 16-án.	
Magyar aranyjárdék 4	121.25
Magyar koronajárdék	98.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/3	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2/100	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.75
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	201.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	169.25
Osztrák járadék papirban	100.60
Osztrák járadék aranyban	100.60
Osztrák korona járadék	121.—
Osztrák járadék papirban	101.50
Osztrák államsorsjegyek	154.50
Osztrák magyar bank részvény	15.80
Magyar hitelbankrészvény	751.25
Osztrák hitelintézet részvény	699.75
Párisi vista	95.40
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.07
Németbirodalmi márka	117.10
Londoni vista	239.83
20 márkás arany	28.41

A szerkesztőségét felölle

Dr. VUCKICS GYULA.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy 6 szobás utcza lakás f. évi május 1-től kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Hirdetmény.

A Nagyváradi takarékpénztár, Bihar-megyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Bihar-megyei takarékpénztár és Gazdasági és iparbank r. bejegyzett nagyváradi cégek ezennel közhírré teszik, hogy f. é. február hó 15. napjától kezdődőleg a betéti kamatlábat a következőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő tőkék után 4 % -ot. 2. A zárlatközi időben legalább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 % -ot. 3. A zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő tőkék után 3 % -ot. 4. Olyan tőkék után, melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek de betéti idejük a zárlat által megszakittatik olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó le nem telt:

a zárlat előtti időre	3 % -ot
a zárlat utáni időre	3 1/2 % -ot

A zárlat minden év június hó 30-án és december hó 31-én eszközöltetik és a kamatok a fenti kamatláb szerint tőkésítetnek.

A 10 % os jövedelmi adót a belevő megterhelése nélkül az intézetek fizetik. Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre nézve a most megállapított kamatláb f. é. április hó 1-ő napjától kezdődőleg lép érvénybe.

Nagyvárad 1903 február hó 14-én.

Nagyvárad takarékpénztár r. t.
Biharm. keresk., ipar- és terményhitelbank r. t.
Biharmegyei takarékpénztár r. t.
Gazdasági és iparbank r. t.

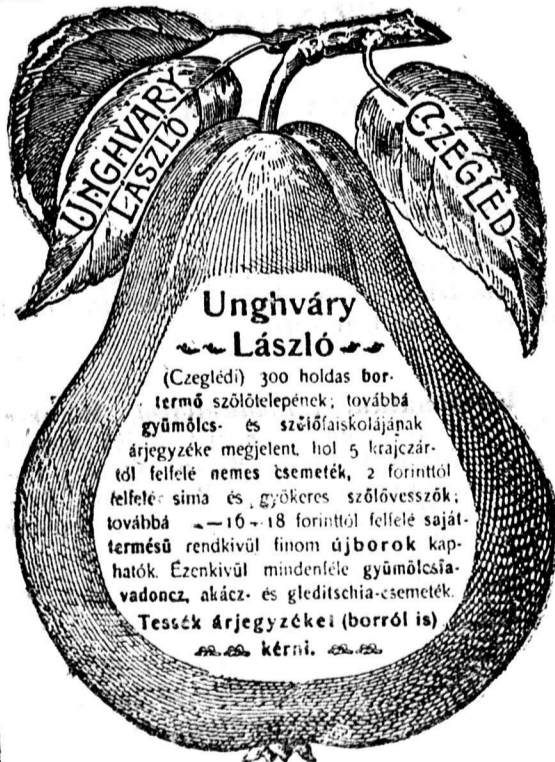
158.

SZOBEL ADOLF

női ruha és confection készitési műterem
Nagyváradon, Fő-utcza. (Bartsch-ház).

Ajánlja szakmájába vágó mindenféle ruhák divatos elkészitését, ugymint: utczai és estéi toilették, angol és francia szabásu ruhákat, kosztümöket. Sport-ruhák mindennemű fazonban,

Vidéki megrendelőktől ruhaderék beküldése kivántatik mérték helyett. 148

Unghváry László

(Czeplédi) 300 holdas borkert szőlőtelepének; továbbá gyümölcs- és szőlőiskolájának árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczártól fellele nemes csemeték, 2 forinttól fellele sima és gyökeres szőlővesszők; továbbá 10-18 forinttól fellele sajáttermésű rendkívül finom úborok kaphatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsfavadoncz, akác- és gleditschia-csemeték. Tessék árjegyzéket (borról is) kérni.

Nagyvárad város jogügyi és gazdasági ügyosztályától.

Árlejtési és árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán 1903. évi márczius hó 4-ik napján, d. e. 10 óraker a városbáz termében az albb felsorolt boltok bérbeadása, ingatlan eladása, vállalatok bizosítása céljából árverést s illetve árlejtést fogok tartani.

A) Bérletek.

1. A «Zöldfa» vendégfogadó alatti 3. sz. bolthelyiség bérlete, a bérleti idő kezdődik 1903. évi november hó 1. napján s tart 1909. évi október 30. napjáig 6 egymásután következő éven át; kikiáltási ár 2420 korona évi bérösszeg; bánatpénz 605 koron.

2. A «Zöldfa» alatti 5. sz. bolt bérlete ugyanazon időre; kikiáltási ár 1575 korona évi bérösszeg; bánatpénz 394 koron.

3. A «Zöldfa» alatti 7. sz. bolthelyiség bérlete ugyanazon időre; kikiáltási ár 1100 koron évi bérösszeg; bánatpénz 275 koron.

4. A «Zöldfa» alatti 8. sz. bolthelyiség bérlete, a bérlet kezdődik 1903. évi május 1-én s tart 1909. évi április hó 30. napjáig terjedő 6 éven át. Kikiáltási ár 1100 koron évi bérösszeg; bánatpénz 275 koron.

5. A «Fekete Sas» szálloda 5. számú boltbérlete, a bérleti idő kezdődik 1903. évi május 1-én s tart 1909. április 30. napjáig terjedő 6 éven át. Kikiáltási ár 1606 koron évi bérösszeg; bánatpénz 401.5 koron.

6. A «Fekete Sas» szálloda alatti 6. sz. a. bolt bérlete ugyanannyi időre; kikiáltási ár 2800 koron évi bérösszeg; bánatpénz 700 koron.

B) Ingatlan eladás.

7. A város tulajdonát képező, ugynevezett Wolfi korcsma eladása; kikiáltási ár 4000 koron; bánatpénz 400 koron.

C) Vállalatok.

1. Város érvényben álló szabályrendelete alapján Nagyváradi város területén szedhető szikviafogyasztási adópótlék szedési jogának bérbeadása; a kikiáltási ár 13312 koron; bánatpénz 3328 koron. A bérlet kezdődik 1903. évi július hó 1-én s tart egymásután következő 6 éven át, vagyis 1909. évi június 30-ig.

2. A városnál alkalmazott retdőr s tüzooltó legénység, a fertőlenitők, a vámsz mélyzet és kocsisok részére 1908. december 31-ig terjedő időtartamban szükséges ruházat szállítására; bánatpénz 2000 koron. Az évi szükséglet mintegy 8700 koronara rug.

3. A város részére 1905. évi december hó 31-ig szükséges kőmives, ács és cserepező munkálatoknak vállalatba adása; bánatpénz a kőmives munkálatokra 2000 koron, a ács munkálatokra 2200 koron, a cserepező munkálatokra 200 koron.

4. A Nagyváradi-Olazi városrészben Uri-és Széles-utcza sarkán levő 58. számú telken építendő iskola vállalatba adása; előnyozati összeg 38.989.08 koron; bánatpénz 2000 kor.

A felsorolt bérletekre, ingatlan eladásra és vállalatokra vonatkozó árverési, illetve árlejtési feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árverezni szóval vagy zárt ajánlat útján lehet s árverelői kötelesek a fent közt bánatpénzt árverés idejéig az árverelő küldöttség elnökének kezéhez készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni vagy zárt ajánlatához csatolni.

Azon körülmény, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri s elfogja, a zárt ajánlatokban kifejezendő.

Árlejtőt és árverelőt tett ajánlata azonnal, Nagyváradi várost azonban csak a törvényhatósági bizottság jogerős jóváhagyása után kötelezi.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága fentartja a jogot magának az árverés eredményét elfogadni, vagy megsemmisíteni s újabb árverést tartani avagy esetleg más ajánlattevővel szerződni.

Nagyvárad, 1903. február hó 6-án.

Komlóssy József,
jogügyi és gazdasági tanácsnok. az
árverelő küldöttség elnöke.

152.